

jízdenky. Nebyl čas na přemýšlení. Další příležitost se nemusela naskytnout, komunikace byly přetíženy, lidi zachvátil strach. Magdalena se rozloučila se starou Miriam a slíbila jí, že ji opět navštíví, bude-li to jen trochu možné. Na nádraží si koupila odpolední vydání ilustrovaného krakovského kurýru. Byly tam samé bombastické nadpisy článků: „SILNÍ – JEDNOTNÍ – PŘIPRAVENÍ“. Nebyla schopna ty hlouposti číst. Nicméně Wanda a Lidka se té plané naděje, jakou noviny poskytovaly, chytily.

Úspěšně se prodrali davem, který chtěl do vlaku nastoupit. Vojenské četnictvo pouštělo pouze ty s jízdenkami. Najednou si Magdalena uvědomila, že se ten malý obdélníček z tvrdého papíru stal propustkou do lepšího světa. Tak jí to aspoň připadalo. Nepochybovala, že bude lepší jet do Varšavy a odtud otce požádat o řidiče z Lodže. Už mnohokrát tam pro ni jel, takže ani tentokrát by to neměl být problém.

Cesta vlakem připomínala útrapy indických železnic. Přeplněná souprava, plačící děti a lidé omdlévající nedostatkem vzduchu. Zatímco místa na chodbičce, u okna, které silný Poldek pootevřel, znamenala čistý luxus. Jenomže pouze k stání. Konečně se dotrmáceli do Varšavy. Magdalena měla v čtvrti Ochota byt, v němž žila v době, kdy chodila do školy. Sice si s sebou nevzala klíče, ale domovník by měl mít náhradní. Opět využívala privilegia, která jí otec zajišťoval.

Znavení kamarádi se rozloučili. Zdálo se, že jenom na krátký čas. Rosenmanovi odjeli tramvají k rodičům na Praze, a Wanda zamířila domů na Bielańskou, z nádraží varšavsko-vídeňské dráhy to měla kousek. Magdalena ve svém bytě na Ochotě usnula hlubokým spánkem. A měla se probudit do zcela jiného světa.

KAPITOLA IV OBLÉHÁNÍ

**VARŠAVA,
1. ZÁŘÍ 1939**

První bombardování hlavního města Polska přišlo v pět hodin ráno, ale varšavská stíhací brigáda letky Dornierů Do 17 rozprášila. Několik bomb dopadlo v okolí městské části Okęcie. Jeden výbuch byl tak silný, že Magdalena, doposud spící jako nemluvně, vyskočila z postele. Nepochybovala, že válka už začala.

A tak se naplnil ten nejčernější scénář – ten, který se neúspěšně snažila vypudit z mysli. Měla velký strach a také podezření, že by ji mohla dojít voda. Ohřála si ji tedy v kuchyni a vykoukala se, pak naplnila všechny hrnce, které našla. Nejhorší bylo, že neměla nic k jídlu. Před rokem se odstěhovala a od té doby byt, dvě místnosti s kuchyní, na rohu ulic Świętokrzyská a Zielna, zel prázdnotou. V baru našla jenom nedopitou láhev koňaku, papá byt zřejmě využíval během svých pobytů ve Varšavě.

Zavolala na telefonní ústřednu, která se nacházela v budově Státní telefonní společnosti, ale zjistila, že získat meziměstské spojení není možné. Chtěla otci nebo Jadwize oznámit, že je ve Varšavě. Jediné, co ji napadlo, bylo zajít na poštu a poslat telegram. A doufat, že se zpráva k jejím blízkým nějakým zázrakem dostane. Nebyla tam žádná fronta, možná proto, že lidé měli ten den jiné starosti než platit účty nebo

posílat dopisy. Podařilo se jí telegram odeslat. Ve dveřích do budovy pošty se srazila se svou profesorkou matematiky, Wandou Łempickou.

„To je ale náhoda, Magdo! Nečekala jsem, že tě dnes uvidím ve Varšavě,“ řekla profesorka.

„Já, nepoznávám sama sebe, paní profesorko.“

„Neměla jsi být ve Švýcarsku?“

„Nestihla jsem to. Měla jsem odjet ve druhé polovině září. Vrátila jsem se z hor, kde jsem strávila několik dní s Lidkou a Wandou. Vzpomínáte si na ně?“

„Jak bych mohla zapomenout,“ řekla učitelka, která se nevyptávala a nesoudila, jenom prostě s lidmi, které znala, byla. „Co je u nich nového?“

„Wandin bratr Stefan je v armádě, a Lidka tady, ve Varšavě. Měla odjet do Lvova, ale nevím, jestli to bude možné.“

„Mnoho lidí utíká na východ, možná se nedostanou tak daleko,“ povzdechla si Wanda Łempická. „Kdybys potřebovala pomoc, tady je moje adresa: Żurawia číslo pět.“

Rychle se rozloučily. Ten den se Magdaleně podařilo koupit jen půl bochníčku černého chleba. Sehnala také kroupy a sušené mléko.

Třetího září vyšla Magdalena do ulic, kde se kvůli informaci, že Anglie a Francie právě vyhlásily válku Německu, shromáždily davy lidí. Kolem desáté hodiny dopoledne pro ni přišli Poldek a Lidka a vzali ji na manifestaci. Byla tam spousta polských vlajek a mraky lidí, usměvavých a doufajících, že ti dva kouzelní spojenci ze západu Evropy vyrazí do boje, Německo porazí a žádná válka nebude. Magda tu radostnou

náladu přijala, a dokonce před britskou ambasádou cosi vykřikovala. Celá ta událost a pompézní projev francouzského velvyslance Noëla, zatímco se na dvoře velvyslanectví pálily dokumenty a probíhaly přípravy na evakuaci, u tří přátel vyvolaly nadšení. Nedokázali však zjistit, kam se poděla Wanda Brychczyńska, ale usoudili, že jistě čeká na nějaké zprávy o bratrovi.

„Magdo, ty umíš skvěle jazyky, přihlas se do úřadu města Varšavy, možná tam budou potřebovat tlumočníka,“ navrhl Poldek.

Usoudila, že je to dobrý nápad. Vydali se ve třech k velké radnici na Bankovním náměstí. Úřad pracoval jako obvykle, což byla zásluha perfektně vedené správy města pod taktovkou starosty Stefana Starzyńskiego.

Přijal je jakýsi úřada.

„V jaké práci pro Varšavu byste chtěla být nápomocná? Pochopte, že za současné situace neprobíhá nábor na úřednické pozice.“

„Hovořím plynne německy.“

Úředníček zvedl hlavu nad hromady papírů, kterými byl jeho pracovní stůl zavalen.

„Co ještě?“

„Taky francouzsky a anglicky. Možná budete potřebovat tlumočníka?“

Všechno si poznamenal, zeptal se na jméno, příjmení a adresu.

„Magdalena Pohlová. A nedívejte se tak na mě.“

To příjmení jí nyní bylo na obtíž.

Sedmého září, kdy se čím dál více německých letadel dostávalo nad bojující Varšavu, se rozšířila zpráva o útěku vlády, včetně prezidenta Moścického, a vládního komisaře pro hlavní město Varšavu, nepřítel oblíbeného Władysława Jaroszewicze.